Ч. 296. (467). Львів, Второк дня 5. грудня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В зайнятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Условия передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	1·20 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописї приймаеть ся лиш оплачені, а звертаеть ся тільки важнійші застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Австрійська державна ідея а відокремлене Галичини.

В сали засідань віденської Leo-Gesellschaft (I, Rotenturmstr. 2) виголосив видавець і начальний редактор „Armmee-Zeitung“ Данцер обширний відчит про значіне новоутвореного польського королївства в звязи зі справою заповідженого розширеня краевої автономії Галичини. Бесїдник вказав на ті небезпеки, які можуть вирости для східних окраїн німецької держави, коли при розвязаню польської справи не будуть узгляднені політичні і стратеґічні задачі Німеччини, начеркнені вже давно князем Бісмарком. Австрія мусить стреміти до того, щоби розширяючись визволяти другі народи і дати їм спромогу розвивати свою національну і культурну окремішність. При означеню будучих границь Польщі треба мати на увазі, що Польща не має моря, не має взагалі природних границь і через се виростають трудности, які не так легко усунути. По думці бесїдника можуть лишень національні права становити основу, на якій повстане нове королївство. Тілько Польща в етноґрафічних границях може згодити ся з державною ідею центральних держав, які отсе нове королївство утворюють як дарунок для польського народу... Польський імперіялїзм не може з природи річи лежати в інтересі австрійської держави. Не може наступити розвязка польського питаня в некорить иньших народів, не могуть Поляки жадати кромі своєї національної области, ще і територій, які перед 1772-роком належали до Польщі і в яких польський нарід становить заледви кілька процентів населеня. Що дотичить Галичини, то Австрія не може так легко зректи ся отсього найбільшого коронного краю, звязаного з Австрією тїсними вузлами майже 150 лїт. Визволена кровю усїх народів, Галичина становить не галицьку а австрійську проблему і хибний є погляд усїх тих узкоглядних політиків, які уважають розвязане галицької проблеми за домашню справу („häusliche Angelegenheit“) Галичини.

Національні противенства в Галичині є так заострені, що тільки австрійська держава, сповняючи свою історичну місію, являеть ся покликаною рішати усї ті спори, які по нинїшний день ще не розвязані як слїд. Українці витворили свою інтеліґенцію і мимо перепон пробудили ся зі своєї пасивности, як се доказують події останнїх лїт перед вибухом війни. „З нашого австрійського становиська — заявив бесїдник — мусимо рішуче стати в обороні отсього народу, ми мусимо національне движенє Українців уважати нашою власною справою і не забувати, що отсей нарід, який звертав ся до нас о поміч, мусить вести тяжку національну боротьбу на два фронти“. Бесїдник висказав ся рішуче проти відокремленя Галичини і заявив, що тільки повна національна автономія обох народів може відповідати австрійській державній ідеї.

По мові референта, зголосив ся до слова редактор Володимир Калинович, який в довшій промові зясував домаганя українського народа. Годячи ся з основними виводами референта, бесїдник звернув увагу на ті сумні відносини, які перед війною панували в Галичині. Весь український нарід застеріг ся однодушно проти відокремленя Галичини і тілько в тїсній, безпосередній звязи з австрійською державою надіеть ся за пролиту кров і за ті тяжкі жертви, які йому нанесла війна, дістати національну самоуправу на своїй земли. Бесїдник вказав на спосіб переведеня статистики в Галичині, так, що статистичні дані, якими оперують польські учені і політики, не можуть віддати справдїшнього образу національних відносин в краю. З хвилею, коли нарід сам рішатиме про свої культурні і економічні потреби, зникне те давне явище, що східно-галицькі міста мають польсько-жидівський характер. Українське міщаньство не такий слабий елемент як се представляють польські інформатори. Статя, поміщена в „Frankfurter Zeitung“ з 29. падолиста с. р. причинила ся, хоч і походить мабуть з польських кругів, до загального занепокоєня серед укр. суспільности. Прикро вразило український нарід порішене холмської справи, тим більше занепокоєне викликало серед української суспільности заповіджене розширене краевої автономії в Галичині. Не можна справу першорядної політичної ваги односторонно рішати і накидувати цілому народови, поручати рішене тої справи мінїстрови галицькому, якого український нарід

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Природа і мистецтво.

(Далї).

Дальшою розвоєвою послїдовністю Відродженя був Барок, прозваний також „єзуїтським“ стилем. З одного боку бачимо в ньому змагане до натуралїзму, з другого до театральної пишноти і блеску. Після епохи великого творчого підйому, приходить доба, яка доводить хиби своїх великих попередників до абсурду. Представником барокової різьби в Італії є Льоренцо Берніні (1598—1680) архитект і різьбар, якому тогочасний Рим завдячує зміну свого архитектурного вигляду. В своїх творах, з яких найзамітнійші — „Дафне“ — що тікаючи перед Аполльоном на наших очах перемінюєть ся в міртовий куш, „Давид“ і „Пірване Прозерпіни“ стараеть ся Берніні схопити найбільш рухливі, „кінематоґрафічно“ короткі житєві моменти. Бачимо тут техніку, якій, здаеть ся, нїчо не стоїть на перешкоді, але щирости, творчого тепла, тут нема. Є тут погоня за технічними трудностями, амбіція в їх поборюваню, але ми уже сказали, що не в тому лежить суть мистецтва. Берніні був рівночасно останним з племени великих представників різьби, яка аж до французької різьби XIX. ст. сходить на задний плян супроти малярства, що ще дотепер стоїть на першому місци серед плястичних мистецтв.

Світла доба для французької різьби почи наеть ся від Гудона (1741—1828) творця зразкового памятника Вольтера в фоє французької комедії в Парижи а кінчаеть ся великим Роденом, творцем наших днів.

Коли о те ходить то XIX. ст. можна звати в усїй розтяжности слова новим Відродженем різьби. Що більше, в минулому столітю різьба вчинила не одну спробу — посунути ся поза лінію досьогочасних здобутків і цінностий.

До сього часу, була різьба в високій мірі зависимою від архитектури. Знаємо одначе, що в минулому столітю місце нового архитектурного стилю займає — шукане виразу в ретроспекції усїх досьогочасних стилів, через що розвиток архитектурних форм спиняєть ся, а що найменше слабне. Різьба відриваеть ся від архитектури і в цілому ряді спроб стараеть ся заняти самостійне становище. Вийшло се в некорить монументальної різьби, але в користь її як мистецтва, що істнує само для себе. Різьба, віддалюючи ся від архитектури, починає наближувати ся до малярства, починає шукати виразу в грі світло-тіни.

З разу, іде різьба слїдами різьбарів, що наслїдували кляссиків в роді Канови (1757—1822) і Торвальдсена (1770—1844.) Вони і ті що йшли їхним слїдом, намагають ся залюднити Европу постатями грецьких героїв. Канова різьбить „Ероса і Псіхе“, Торвальдсен „Похід Олександра“. За ними йдуть Німці Равх і Рітшель, Французи Рід (1784—1855) творець славної „Марсельєзи“, Барі (1796—1875), в якої творчости бачимо черти асирійської звіринної різьби і Карпо (1827—1875) що в своюму „Танку“ (опера в Парижі) орудує малярськими ефектами. Усї вони одначе чим далї, тим більше відсовують ся від уроблених кляссицистами формул і шукають чогось нового, що найде свій повний вираз щойно в могутній творчости Августа Родена (род. 1840.) „Рід його виводить ся з Асирії, через Фідія, Праксітеля та Михайла Анґела“ сказав хтось слушно. Ми думали про нього, коли говорили що XIX. ст є добою нового відродженя різьби. Йому вдало ся довести до наконечної досконалости те, до чого змагали його попередники. А затим, його різьба, не ділає уже виключно плястикою, грає тут ролю і світлотїнь. В своїх творах в роді „Мислителя“, „Бронзової епохи“, в ґрупі „Горожан з Кале“ в портретових погрудях дає доказ глибокого розуміня людської душі і недосяжного опанованя форми. В монументах Бальзака і Віктора Гіґо, трутає розвиток монументальної плястики на нові шляхи. Не диво, що вплив його ґенія, слїдний на усїх в сучасній різьбі, так Франції як і других країн.

Представником німецької різьби XIX. ст. є Гільдебранд, в Бельґії Константин Меніє (умер 1905) різьбар труду і поту. Він то перший з поміж великих підіймає на педестал мистецтва сірого робітника з такою силою величі і поезії, як се в малярстві вчинив Міле. З поміж Українців підняли ся до европейської рівени різьбарі тої міри, що Мартос, Микешин і не усїми ще як слїд оцінений, молодий Михайло Гаврилко.

На тому скінчилиб ми начерк розвитку різьби.

Ми бачили, що в найвищих точках свойого розвитку займала вона становище мистецтва, яке панує над формами природи а в найчорнійших своїх годинах вона або недоростала до досконалости природних форм, або шукала спасеня в її рабському наслїдуваню. З того вислїдок, що різьба, мимо пут, які накладає на неї природа матеріялу, мимо обмеженя форм і средств її виразу, є в силї сказати своє велике, захоплююче слово, коли творець почуває себе паном а не рабом природи.

уважає заступником польських інтересів. — Навязуючи до виводів українського бесідника, які викликали загальне зацікавленє, підчеркнув Др. Герлінґер, що розвязанем галицької справи заінтересовані не меньше австрійські Німці, вже хочби задля того, що в Галичині живе понад 100.000 Німців, яких судьба не може бути байдужна німецькому народови. При помочи статистичних даних вказав бесідник на те велике значінє, яке має Галичина для Австрії з огляду на економічний розвиток монархії.

На зборах були присутні визначні німецькі політики (головно з християнсько-суспільного табору), а також представники військових кругів,

(М. О.)

Ліквідація бувшої „Загальної Української Ради“.

Довідуємо ся, що дня 29 падолиста с. р. відбуло ся ліквідаційне засіданє „Української Загальної Ради“ в цїли передачі її аґенд компетентним тілам.

Стало ся те, що для ладу і здорового веденя національних справ було потрібне і конечне. Загальна Українська Рада звинула остаточно свої чинности і перестала цілком істнувати, полишаючи веденє політики на віденськім ґрунті тим, до кого се з природи річи належить — т. є. послам. Отсе прояснене відносин і покінченє компетенційного спору вся суспільність повитає радо.

Суспільність з довірєм глядить на „Українську Парляментарну Репрезентацію“, на чолї котрої стоять випробовані люди — з-окрема-ж патріярх нашої політики, президент Романчук.

Цїсарські письма.

„Wiener Ztg.“ містить слідуючі письма Цїсаря:

Любий бр. Шісль!

Признаючи в пошані Ваші знаменит́і прислуги віддані мойому Достойному Дїдови, надаю Вам бриляни до великої стяжки Мойого ордеру Леопольда.

Відень 30 падолиста 1916.

КАРЛО вр.

Любий бар. Буріян!

Звільняючи Вас в ласці з провізоричної управи Мойого спільного міністерства скарбу і з провізоричної начальної центральної управи справ Босиї і Герцеґовини, іменую мойого тайного радника Конрада кн. Гогенльоге Шілінґфірст моїм спільним міністром скарбу.

Відень 2. грудня 1916.

КАРЛО вр.
Буріян вр.

Любий кн. Гогенльоге!

Іменую Вас Моїм спільним міністром скарбу.

Відень 2. грудня 1916.

КАРЛО вр.
Буріян вр.

З нїмецького сойму.

Сойм покінчив дебату над законом про обовязкову помічну службу, після чого закон ухвалено 235 голосами проти 19. Проти закона голосували лиш члени соціяльно-демократичної єдноти праці.

Президент палати підчеркнув значінє ухваленого закона, що свідчить про незахитану волю німецького народу витривати у борбі проти ворожої навали.
Сойм зберет ся знов мабуть ще перед лютим.

Світова війна.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З д. 3. грудня 1916:

Східний фронт.

Фронт ґенерала пільного маршалка Макензена:

На південний захід від Букарешту пробував неприятель спровадити зворот наступом численних на борзї стягнених сил. На наступаючу ворожу ґрупу ударено з полудня і заходу і відкинено її поза Ніясльов. Рівночасно війська німецькі на захід від Букарешту переправили ся через Арґесу. На захід і на південний захід від Гаєщі австро-угорські і німецькі дивізії зломили новий румунський опір. Иньші колюмни армії ґенерала Фалькенгайна прують наперед в долині Дарубовіце. Число полонених вчера на румунській землї бранців переходить 2800. Здобуто 15 армат.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа.

Неприятельська офензива в Карпатах триває дальше. Ворожі наступи звертались головно на область по обох боках горішнього Тротуса і на наші становища в південно-східнім куті Галичини. Неприятеля, так як в попереднім дни, всюди віднерто і завдано йому тяжкі втрати.

Фронт баварського князя Леопольда:

Не було замітнїйших подій.

На італійськім фронті:

Арматня борба на південнім крилї фронту в Побережі тривала день і ніч.

На південно-східнім фронті:

Не було нічого важного.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З д. 3. грудня.

На західнім фронті:

В области над Сомою і Мозою в деяких годинах в день зросла арматня діяльність, а подекуди і в ночи була сильнїйша чим звичайно.

На східнім фронті:

Фронт баварського князя Леопольда:

Крім значнїйшого огню над Нараївкою і на полудне від Днїстра не було нічо важного.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Вчера, в пятий день російсько-румунської офензиви в Карпатах, наступи були головно спрямовані проти німецьких лїній в Карпатах лісистих. В Гутін Туматек на Смотрци, особливо нагально на захід від Ледової Баби а часто на узгіря Есестеля йшли Росіяни до приступу, все даремно. Наш огонь вбивав великі люки в масї наступаючих військ. З наступу, який здоганяв уступаючого ворога німецькі команди стрілецькі на Ледовій Бабі привели 4 офіцирів і понад 300 жовнярів. Також на схід від Кірлібаби по обох боках долини Бротосуль і Ойтос розбились сильні російські наступи. Там полонено парусот бранців.

Фронт маршалка пільного Макензена.

Битва над Арґесу триває дальше. Дотеперішний її хід іде після намірів нашої управи. Від сторони Кампелюнґа і Пітешті німецькі і австро-угорські війська зискали на терені. В долинї Арґесуль нинїшної ночи два баталїони західно-пруського полку ч. 21 з артилерією під проводом самого майора Ріхтера з полку пільної артилерії ч. 54 посунули ся аж до Ґаешті і забрали неприятелеви 6 гавбиць. Ми переправили ся через ріку Арґесуль дальше в долину ріки. Наступаюча ґрупа Румунів, що посунула ся була через ріки Арґесуль і Неайльов зістала окружена. Виперто її на північний схід поза відтинок Неайльов, причім завдано їй тяжкі втрати.

На крайнїм правім крилї над Дунаєм дня 1 с. м. віднерто наступи Росіян, які мали великі втрати. Дня 2 с. м. положенє там не змінило ся.

Добича 9 Дунаєвої армії з вчерашних борб числить 2860 бранців, 15 армат, пару літаків і дуже богато иньших возів.

На західнім крилї фронту в Добруджі болгарські полки віднерли огнем, а в части наступом, поза свої власні лїнії сильні ворожі атаки. Дальше на схід турецькі і болгарські відділи кінули проти російських становищ, забранєм полонених з трех російських дивізій ствердили розміщенє ворожих сил і здобули два панцирні автомобілї з анґлійською залогою.

Македонський фронт:

По безнастаннім огни заатакував неприятель на північний захід від Монастиру узгіре 1248, якого боронили Болгари. Неприятель потерпів кервaві втрати. Те узгіре як і гора руїн коло Ґраніште остали в руках оборонців.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Перед брамами Букарешту.

„Одеский Листок“ дістає вістку з Рені: Румунські головні части першої армії при завзятих борбах задних сторожий переправляють ся назад за ріку Арґесу. Ворог наближив ся до Букарешту на 10 км.

В столиці Румунії дзвенять шиби і дрожать стіни від арматнього огню. Букарешт находить ся під сю пору в самій середині круга ворожої офензиви.

„Vossische Ztg.“ пише: Наші союзники станули вчера в области тяжких армат зовнїшнього пояса букарештенської твердинї.

З чорних днів Румунії.

„Corriere della Sera“ приносить розпучливий звіт про положенє в Румунії. Стверджують ся там, що румунські становища одно за другим переходять в руки ворогів. Втрата залізничого узла Пітешті є продовженєм повного відвороту на цілій лінії. Здаєть ся, що й столиці будуть Румуни боронити коротко, щоби лиш мати змогу перевести відворот.

БЕРЛІН. „Berner Tagwacht“ пише п. з.: „Погром Румунії“. Доля Румунії свідчить знов про військове безсилє маленьких держав і може служити осторогою тим, що в иньших державах цькують до війни. Румунська армія не має ані технічних ані чисто військових середників, щоби ставити чоло Німцям. Румуни вислали все своє військо в поле, а те військо було лиш жиром для німецьких армат. Довершуєть ся судьба малої держави, що несовісно користала з хвилевої конюнктури та в своїй меґальоманії забажала вести завойовницьку політику.

Греція промовила?

ЛЬОНДОН. Дня 1. грудня. Атенський дописувач „Ewening News“ доносить, що французькі маринарі і грецьке військо зачали в полудне до себе стріляти.

АМСТЕРДАМ. Тутешні дневники, обговорюючи положенє в Греції, стверджують, що адмірал Фурне своїми високими жаданями створив для антанту дуже не бажане положенє, бо на задах армії, що борет ся в Македонії, остає непримиримий ворог. Ультімат в справі видачі оружа, правительство грецьке відкинуло формально. Се одинока вістка з Греції, яка не підпадає ніяким сумнївам.

„Corriere della Sera“ пише дня 30. падолиста: Грецькі війська обсадили деокотличні узгіря коло Атен. Около 5.000 резервістів прилучило ся до правильного війська. В Атенах переполох.

Начальний Вожд.

Й. Ц. К. Величество видав до армії і фльоти слідуючий приказ:

У виконаню моїх прав обіймаю начальну команду армії, а тим самим і начальний провід над всіми оружними силами моєї армії і моєї фльоти.

Моїм заступником в начальній команді армії іменую пільного маршалка архикнязя Фридриха.

Відень, 2 грудня 1916.

КАРЛО в. р.

На Буковині.

Дописувач „Русск. Слова“ подає, що Росіяни скріпили свої становиша під Чернівцями. Заряджене те стоїть в звязи з некориснім для Росії ходом воєнних подій в Румунії. Росія побоюєть ся, щоби Німці не заатакували Буковини.

І там біда.

ХРИСТІЯНІЯ. Купці російські, які сюди прибули, заявляють, що в Росії в наслідок транспортової кризи і високих цін витворились такі трудности у вижкивленю населеня, що можна надіятись в зимі катастрофи.

Події на морі.

Німецька підводна лодка потопила дня 27 падолиста близько острова Мальти французький корабель „Карнак“, що віз військо до Солуня.

Болгарське звідомлене.

З дня 2. грудня.

Македонський фронт: На північний захід від Вітольє відперли ми огнем ворожий наступ. В околиці Груністе відперто пару наступів підприпятих по нагальнім приготованю артилерії і метаньок мін. В околиці Моґлени на обох берегах Вардару і на фронті Белясіца Плянїна від часу до часу огонь артилерії.

Над Струмою слаба діяльність артилерії. Коло Осман Каміль наша артилерія прогнала огнем ворожий шкадрон. На фронті Еґейського моря приняли ми огнем з армат і крісів два ворожі гидроплями, що літали від острова Тазос до порту Ляґос. Рівночасно піднесли ся два німецькі гидроплями і по борбі зістрілили оба ворожі гидропляни. Чотирьох ворожих летунів (серед них одного раненого) взято в полон.

Румунський фронт: У Волощині ідемо вперід. Наші дивізії ідуть на Букарешт; після переправи через ріку Неалів, звели нагальні борби. Вони відкинули неприятеля і завдали йому важкі втрати. Полонили 370 бранців і здобули 21 армат. Наближаємо ся до долішного бігу Арґесу. Над Дунаєм огонь арматний між Тутраканом а Черноводою. Коло Попіни і Тутракану арматний огонь. В Добруджі Росіяни атакували в однім дни чотири рази наше ліве крило між Сатікей а Дунаєм. Всюди їх відперто. Ми полонили 30 жовнярів російського полку ч. 37 і здобули 4 скорострілки. Около 2 год. по полудни наблизили ся до наших становищ два панцирні автомобілї, та огонь нашої артилерії прогнав їх. В ночи на день 2 грудня о год. 2-ій наблизили ся Росіяни до наших становищ, хотячи нас ненадійно захопити. Неустрашимі болгарські полки відкинули неприятеля і завдали йому втрати.

З дня 3. грудня.

Македонський фронт: Становища наші на північний захід від Монастиру були нагально обстрілювані. Протинаступом відперли ми штурм на узгіре 1248. На иньших відтинках фронтів слаба діяльність артилерії.

Румунський фронт: У Волощині триває дальше наш похід вперед. Ми полонили 200 жовнярів і здобули армати. Над Дунаєм огонь піхоти. Між Черноводою а Ольтіною арматний огонь. В Добружі продовжали Росіяни свої розпучливі наступи на ліве крило наших становищ. По нагальнім приготованю огнем армат, скорострілів і піхоти, що тривало цілий день до год. 6 по полудни, Росіяни підприняли семий з черги наступ за послідні дні. Неприятель вспів наближити ся до наших окопів на 300 кроків. Особливо на південь від Сатікей наступав ворог дуже нагально ідучи до бою в густих рядах. Та наші неустрашимі полки відперли кріваво той наступ на цілім фронті. Особливо відзначив ся 19 полк Шуменський. В наступі брали участь три панцирні літаки, з яких 2 знищив наш арматний огонь. Третього прогнано. Ми полонили 132 жовнярів що належали до 10, 39 і 40 сибірських полків піхоти і до 242 полку російської піхоти. Турецьке військо здобуло панцирний автомобіль, на якім полонено двох анґлійських офіцирів і 6 жовнярів.

ЮРІЙ КМІТ.

Мужицька думка.

Принесли дитину до хресту. Духовний зрозумів, що се безбатченко, бо було тільки двоє кумів і мати породілї.

— Чия се дитина?

— Оби Біг варував кождого від лихого! Я так про нич ни знала, ги днись би зле про мене ни знало... Бодай пук хребтом! Оби била служила в пана або жида, то пропало, али в ґазди ни повинна ї била напасть найти... Я си гадала, що Пан Біг там перебиват. У того ґазди й файна жона: ладна, достойна, робітна і меджи людьми гідна. А ту така бридь! Моя дівка една людьми, друга до людий, а з третов запивидило ми ся в голові. Я така пропала! Тос ми ганьби задав!

Простелила ся глубока мовчанка. Важкий настрій обняв присутних. У їх мізках кружляла уперта думка, що „ґазді ни яло ся“ таке чинити і „дівку вінця збавляти“.

НОВИНКИ.

— Примірна громада. Нам пишуть; В громадї Опака повіта дрогобицького, на поклик старшини гром. зібрано для Укр. Січових Стрільців 150 корон, для Укр. жовнірів ц. к. армії 100 корон, для сиріт Підбуського судового округа 132 корон, 40 сот. разом 382 корони 40 сот. Збіркою заняла ся п. Марія Татомирівна дочка місцевого управителя школи в Опакі.

— Краєвий Союз кредитовий у Львові приймає зголошеня і вплати на пяту державну позичку і уділяє на жадане бажані поясненя.

— Корона угорського короля. Угорську корону переховують ся разом з иньшими клейнотами в панцирній салї замку. День і ніч сторожить її 4 стражників престола. Корона є замкнена в стародавній зелізній скринї, яку отвирають ся трьома ключами. Скриня і замки цілковито заржавіли, бо скринї не отвирано довгі роки. Коли недавно хотіли добути корону, треба було перебивати дно скринї, бо ключі поломили ся при отвираню. Наш новий цісар ще не оглядав корони.

— Бідна Галичина. Як причинок до оцінки Галичини і участи її в поношеню тягарів теперішної війни, най послужить ще й те скромне зіставлене: Всї краї монархії доставили на потреби армії 654.000 коний, в тім сама Галичина дала 593.000 коний. Притім треба ще й зазначити що всї краї дали 7 проц. свого стану посіданя, а Галичина ... лише 63 проц.

— Нагорода за москвофільство. Професор чеського університету в Празї Масарик, який втік перед війною до Льондону, зістав іменований професором університету в Петроградї.

— Смерть летуна на пустинї. Анґлійська часопись „Daily Mail“ оповідає про траґічну долю анґлійського летуна Гордона Райдлея та його машиніста, яких тіла найдено на лїбійській пустинї. Найдено при них також і записник, у якім машиніст списав свою нещасливу пригоду.

В половині червня полетіли вони в супроводї ще одного літака на розвідини. Після двох годин мотор їх літака попсував ся. Оба літаки злетіли на землю, переночували, а досвіта другий летун пустив ся в дорогу до своєї операційної стації щоби її повідомити про пригоду та принести поміч. Не мало було його здивоване, коли слідуючого дня вернув, та товаришів не застав; щойно за пару днів ратунковий відділ найшов їх мертві тіла.

В записнику машиніста було таке:

„Пятниця: Гардінс відлетів; сказав, що верне по нас. По його відлетї пробували ми пустити в рух наш апарат і вдалось нам 25 хвиль бути у воздусї. Тодї мотор знов задержав ся. Ми його направили і в суботу летіли ще пять миль. Потім не стало нам бензини.

Недїля: Ми пробували ще раз направити мотор. Зусиля не довели до нїчого. Райдлей рішив, щоби ми бігли аж на узгіря.

Година 6 вечером: Ми осягнули ціль, та нікого не найшли на узгірях. Вернули назад. Не маємо вже води. Райдлей застрілив ся о год. $^1/_2$ до 11 в часї, коли я на мить відвернув ся. Не знаю, як я довше видержу.

Понедїлок: Здаєть ся ще видержу ще день. В компасї є ще дрібка спірітусу. Я стрілив 4 раз з кріса; у-вечір засвічу смолоскип. Чей настїє звідки поміч. Може зварить мене який летун? Се моя послідна надія“.

Тут уривають ся записки.

— Віднова діяльности Кружків У. П. Т. Численні, раз враз спадаючі на наш нарід удари спиняють майже зовсім просвітну працю. В той спосіб до нашої матеріяльної руїни долучують ся руїна духового дорібку. В занятій части української Галичини вже третий рік минає без ніякої науки взагалї; у свобідній частині можна вправдї продовжати перервану просвітну працю, але на жаль остало до неї так мало духових робітників.

Матеріяльні втрати може нарід відробити кождиь своєю заповадливостю, ощадностю, але шкоди, заподіяної убутком великого числа ідейних інтеліґентних сил, ніяк нагородити не буде можна. Тому головним завданєм нашим нехай буде стараннє згуртувати тепер розсипані інтеліґентні сили і приготовити нові кадри молодих робітників.

При тій акції повинно виступити також українське жіноцтво. Жіночі орґанізації, що перед війною виявляли не малий розгін, повинні занятись ся знов обновою свого інтелектуального житя і покликати до діяльности жіночі кружки по всїх містах і місточках.

Крім гуманних завдань, які сповняють жінки иньших народів, повинно наше жіноцтво згуртоване у своїх орґанізаціях подбати про середнє вобразоване як найбільшого числа здібних дївчат.

Найкрасше образоване на наші умовини дають поки що учительські семинарії, та коли наша жіноча молодїж задля дорожнечі удержаня не може користати з публичних семинарів у Львові і Перемишлї, повинні жіночі Кружки основувати як найбільше приватних курсів, або т. зв. лекцій під проводом досвідних учительок, чи учителїв, що мають виділові іспити.

Наука на таких лекціях може поступати інтензивнїйше, як навіть в публичних школах. Бували случаї, що покінчені учениці приватних семинарів побирали ще перед іспитом приватні лекції у виділових учителїв- (льок) щоби основнїйше приготовити ся до матури.

Дешевість з уладженя такої науки дасть спромогу користати і найбіднїйшим дївчатам.

Коли наша суспільність побачить поважні заходи Кружків в тім напрямі, певно підопре їх роботу і морально і матеріяльно, а ініціяторки в тім дїлї жіночих Кружків записалиб ся незатертими буквами у вдячній памяти суспільности, борючої ся о право житя своїм житєм на своїй прадідній землї.

Може сї слова найдуть відгомін у патріотичного жіноцтва, та викличуть обміну думок в так пекучій для нас справі.

— В справі управи льну. Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар“ у Львові бажаючи і в сїм роцї пособити раціональній управі льну, намірює спровадити через торговельний синдикат, Краєвий Союз господарсько-торговельних спілок у Львові певну скількість добірного насїня, щоби його опісля зі знижкою розпродати між своїх членів. Господарі, які задумують в 1917 р. взірцево під наглядом Товариства і з його помочию займатись управою льну, зволять зголосити запотребоване своє на насїнє льну, означуючи докладно в кільоґрамах скількість насїня, мотивуючи висоту її площею (в гектарах або катастральних морґах, призначеною під управу льну в 1917 р. та подаючи докладно свою адресу (місце замешканя, почту і стацію зелїзничу).

До замовленя належить долучити задаток у висотї 50 К. за кождих 100 кільоґрамів зглядно 50 сот. за кождий кґ. замовленого насїня. Решту цїни купна побере синдикат за послїплатою.

В цїли облегченя пересилки і обниженя коштів перевозу зволять Хв. Управи Філїй зглядно Кружків або Управи господарсько-торговельних Спілок перевести в своїм районї збір замовлень і таке збірне замовлене надїслати на адресу Краєвого Товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові, вул. Зімеровича ч. 20, найдальше до кінця 1916 р.

Подаємо до відома інтересованих, що насїнє льну є занято мінїстеріяльним розпорядком з дня 12 вересня б. р. В. з. д. ч. 302. По думцї сього розпорядку лен закуплює Австрійська Централя для олїїв і товщів у Відни, а насїнє відступає Воєнний Союз для промислів олїйного і товщевого у Відни, Seitzergasse № 1.

Всяке дрібне посередництво є виключене, тому надія одержати насїнє в торговлї безуслівно відпадає.

Вкінци зазначує ся, що як би Краєвому Товариству господарському „Сїльський Господар“ не удало ся набути права посередництва Товариство не приймає ніякої відвічальности за його доставу льну і зверне тільки зложені у нього задатки.

Лягли головами.

Дня 29. IX. с. р. поляг на італійському фронтї однор. охотник, студ. прав Якименко Михайло. Покійний був трудолюбивою людиною тихої вдачі, через що знайшов серед товаришів і знакомих велику любов і пошану. Утратила Україна одного з борців за волю, що своєю геройською смертю положив один стовп на її терновім шляху.

Оповістки.

Вторек дня 5. грудня 1916.

Нині: 5. грудня гр.-кат. Филимона, римо-кат. Сави св.

Завтра: 6. грудня гр.-кат. Амфилохія, римо-кат. Николая.

○ **Пригадка нашим тямучим людям в однїй немаловажній справі.** Дійшло до нашого відома, що найвисші військові власти витають з приємністю кожду акцію, звернену для несення моральної помочи жовнїрам у поли. Така моральна підмога є іменно можлива і дуже пожадана тоді, коли жовнїри приходять з боєвої лінії на якийсь час на відпочинок. Для жовнїрів иньших народностий австрійської монархії оснували вже їх земляки комітети, що устроюють жовнїрам на фронтї відчити, виклади, посилають їм відповідні книжки і часописи, музичні інструменти, ноти, доміна, варцаби, шахи і иньші прибори до товариських ігор. Є се так сказатиб захисти, а радше касина для жовнїрів на фронтї. Тільки наші жовнїри-Українцї такої моральної опіки ще досі не мають. А прецінь годилоб ся й у нас таку акцію почати, значить ся оснувати як найскорше комітет, який заняв би ся уложенем програми діяльности і збиранем датків в грошах на згадані цїли, відтак книжок, часописий, уживаних музичних інструментів і приборів до товариських ігор.

Заки ще зможе появити ся офіціяльна відозва комітету, який без сумніву за дозволом компетентних властий утворить ся, повинні би наші товариства і поодинокі особи з власної ініціятиви повишукувати і призбирати відповідні предмети, щоби їх мати ще до Різдвяних свят готові до присилки на адрес, який певно вже небавом буде вказаний комітетом. Нам видає ся, що найкраще надавала би ся до того канцелярія Ставропигійського Інститугу у Львові, вул. Бляхарська ч. 11 І. поверх.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 3. грудня 1916.

На східнім фронтї.

Фронт маршалка пільного Макензена:

Битва над рікою Арґесу довела до побіди, що має рішаюче значінє. Походу дунайської армії в напрямі долїшного бігу ріки Арґесу не вспів здержати протинаступ, до якого Румуни привязували велике значінє. Одну ворожу офензивну ґрупу прилюблено на північний схід від Драґонесці і окриляючим рухом виперто її поза ріку Ніяельов. В борбах тих поруч німецьких, болгарських і турецьких військ брали участь також австро-угорські стрільці граничні і батерії.

Рівночасно на захід від Букарешту ґрупа армії сфорсувала переправу через Арґесу. Вчера дійшла вона до Тіту і там стрінулась вона з останками І-ої армії, яка зістала день раньше побита австро-угорськими і німецькими військами ґенерала Крафта фон Дельмензінґен на південний схід від Пітешті.

Сильні румунські відділи знесено. Дальше на північ союзники заняли Тірґовіст. Части румунських військ, які свойого часу відтято у Волощинї, в погонях поволи знищено. Дунай вже вільний.

Про незвичайно богату добичу годі ще подати вісти, які булиби приблизно точні. Що години добича росте.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Коли у волоській низині побито рішучо наймолодшого союзника наших ворогів, Росіяни даремно силували ся осягнути проби хоробрих німецьких і австро-угорських військ ґенералів Арца і Кевеша успіх, який би мав вплив також на Румунію. Хоть проби принести їм полекшу ще не покінчені, то прецінь ослаблене російських наступів в Карпатах виявило, що неприятель вичерпаний і значно обезсилений потребовав конче перерви в бою. Лише по обох боках долини горішного бігу Тротуса Росіяни вели дальше свої наступи з тою самою нагальністю місцями до 10 разів йдучи на приступ, та за виїмком незначних хитань, всюди їх відперто.

В полудневій части того відтинка забрали ми неприятелеви узгірє недавно для нас втрачене.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Місцями боєва діяльність малого значіня.

На італїйськім фронтї.

Арматний огонь у відтинку Красу триває дальше. Також бої метавками мін зачались знов. Італїйська ескадра лїтаків кинула безуспішно бомби на Дутовле, Ґрос Репен Сесана. Наші летуни заатакували неприятеля і приневолили коло Мавіне лїтак Капронія з 4 летунами спустити ся. В тій борбі визначили ся поручник лінійного корабля Банфільд і поручник Бруновський.

На півд.-східнім фронтї.

Не було зміни.

Заступник шефа Ґенерального штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер

На морі.

Дня 3. с. м. вечером одна з наших ескадр лїтаків марнарки обкинула дуже успішно бомбами ворожі становища від Доберда і мимо нагального обстрілювання вернула неушкоджена.

Команда фльоти.

З НІМЕЦЬКОГО ЗВІДОМЛЕНЯ.

На східнім фронтї.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На північ від озера Дрисвяти по сильнім приготованю підійшли російські сили проти наших лїній, та їх криваво відкинено. Також не повів ся наступ російських відділів над Солотвинською Бистрицею. Наші підприняття на захід від Тернополя і на південь від Станиславова мали успіх.

Фронт маршалка пільного Макензена.

День 3. грудня приніс рішене в битві над Арґесулем. Виграно її. Операції ґен. Фалькенгайна розпочаті в половині падолиста битвою під Турґую, як і операції німецьких, болгарських і турецьких військ, що переправили ся на правий беріг Дунаю, мали успіх. Між Дунаєм і горами злучили ся армія дунайська, що боре ся під приказами ґенерала піхоти Кеша йдучи від Свищова, ґрупа армії ґен. полк. Кіне що перла через західну Волощину через Крайову, ґрупа ґен. пор. Крафта фон Дельмензінґен, яка по тяжких боях вийшла з гір і посувала ся вздовж Арґесулю і австро-угорські війська що перли наперед через Камполюнґ під ком. ґен. фон Морґена. Ліве крило заняло вчера Тарґовіште.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відповідає за ред.: Д-р Ізидор Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.